

Pożegnanie Krzysztofa Pendereckiego

29 marca odbędzie się uroczystość przeniesienia i złożenia w Panteonie Narodowym prochów śp. Krzysztofa Pendereckiego, światowej sławy Kompozytora, współtwórcy nowego oblicza polskiej muzyki w XX w., przez wiele lat związanego z Krakowem. Prochy Kompozytora, zgodnie z decyzją Kapituły Panteonu Narodowego, zostaną złożone w krypcie kościoła Świętych Apostołów Piotra i Pawła, a sama uroczystość będzie miała charakter państwowy.

Ze względu na ograniczenia związane z pandemią, a także z powodów rodzinnych, przeniesienie prochów śp. Krzysztofa Pendereckiego zostało przełożone na drugą rocznicę śmierci kompozytora. Zgodnie z tradycją urna z prochami Artysty była tymczasowo złożona w krypcie bazyliki św. Floriana. Uroczystość przeniesienia prochów do miejsca ostatecznego spoczynku, połączona z pożegnaniem, odbędzie się 29 marca br. i będzie miała charakter państwowy.

Mszę świętą żałobną poprzedzi wystawienie urny z prochami w bazylice św. Floriana. Ta część pożegnania przeznaczona jest dla rodziny oraz przyjaciół Kompozytora. W kościele wystąpią krakowskie zespoły związane z śp. Krzysztofem Pendereckim: Chór Filharmonii Krakowskiej oraz Chór Polskiego Radia.

Stamtąd o godz. 11.00 wyruszy kondukt żałobny, który przejdzie ulicami Krakowa – od bazyliki św. Floriana, Drogą Królewską przez ul. Floriańską, Rynek Główny, ul. Grodzką – do kościoła Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Dla krakowian i wszystkich osób, które chciałyby pożegnać Mistrza, będzie to okazja do publicznego oddania hołdu i uczczenia pamięci Artysty.

Msza święta w kościele Świętych Apostołów Piotra i Pawła rozpocznie się o godz. 12.00. Ze względu na niewielką przestrzeń świątyni wezmą w niej udział najbliżsi i osoby zaproszone przez rodzinę Kompozytora, przedstawiciele państwa, władz lokalnych oraz instytucji i środowisk artystycznych. Krakowianie mogą natomiast zgromadzić się przed kościołem – na placu św. Marii Magdaleny, gdzie zostanie przygotowany telebim.

Podczas liturgii zabrzmia m.in. *De Profundis* z *Siedmiu bram Jerozolimy*, *Passacaglia* z *Serenady na smyczki*, *Lacrimosa* i *Agnus Dei* z *Polskiego Requiem* Krzysztofa Pendereckiego w wykonaniu Chóru Filharmonii Narodowej oraz Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia – zespołu szczególnie ważnego dla Krzysztofa Pendereckiego.

Prochy Kompozytora zostaną złożone w Panteonie Narodowym w krypcie pod prezbiterium kościoła Świętych Apostołów Piotra i Pawła.

Początkowo uroczystości pożegnalne śp. Krzysztofa Pendereckiego miał zakończyć koncert cenionej przez niego artystki Anne-Sophie Mutter z towarzyszeniem orkiestry Sinfonia Varsovia. Jednak w obliczu działań wojennych za naszą wschodnią granicą oraz z uwagi na niewyobrażalne dramaty, jakie w tych dniach przeżywają obywatelki i

obywatele Ukrainy, decyzją małżonki śp. Krzysztofa Pendereckiego program uroczystości został ograniczony, a koncert „Krzysztof Penderecki in memoriam” przeniesiono na jesień 2023 r., kiedy przypada 90. rocznica urodzin Kompozytora.

.....

.....

Krzysztof Penderecki urodził się 23 listopada 1933 r. w Dębicy i od lat studenckich związany był z Krakowem. Miasto miało dla niego znaczenie szczególne. W przemówieniu wygłoszonym podczas uroczystości otrzymania tytułu Honorowego Obywatela Krakowa podkreślał: „to właśnie Kraków ukształtował mnie i jako człowieka, i jako muzyka. (...) Tu, w Krakowie, skomponowałem około osiemdziesiąt procent utworów. To tutaj wracam i zakotwiczam po rozlicznych podróżach”.

Maestro przez ponad sześć dekad uczestniczył w życiu kulturalnym i społecznym miasta. Patronował wielu wspaniałym projektom muzycznym i kulturalnym o międzynarodowym zasięgu, dzięki którym krakowianie obcowali z wielką sztuką na równi z mieszkańcami innych europejskich metropolii.

Szczególnym przykładem zainteresowania sprawami miasta pozostanie historia Sinfonietty Cracovii, która staraniem Elżbiety i Krzysztofa Pendereckich uzyskała oficjalny status Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. Pod okiem swojego wielkiego Mentora orkiestra wyrosła na jeden z wiodących europejskich zespołów kameralnych.

Tutaj, w Krakowie, Krzysztof Penderecki zaczął studiować kompozycję pod kierunkiem Franciszka Skołyszewskiego, kontynuując studia w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej (obecnie Akademii Muzycznej, która od 2021 r. nosi jego imię) pod kierunkiem Artura Malawskiego i Stanisława Wiechowicza. W 1959 r. objął asystenturę w katedrze kompozycji na swojej macierzystej uczelni, a w roku 1972 został jej rektorem, pełniąc tę funkcję do 1987 r., najdłużej w historii uczelni. W latach 1987–1990 był dyrektorem artystycznym Filharmonii Krakowskiej.

Z początkiem lat 60. międzynarodową sławę przyniosły Kompozytorowi utwory o oryginalnej szacie brzmieniowej – *Tren Ofiarom Hiroszimy*, *Anaklisis*, *Polymorphia*, *Fluorescencje*, dzięki którym stał się liderem awangardy muzycznej tamtych czasów. Ukończona w 1966 r. i nawiązująca do wielkiej tradycji muzyki sakralnej *Pasja według św. Łukasza* przyniosła Krzysztofowi Pendereckiemu światowy rozgłos. Kolejne dzieła – *Diabły z Loudun*, *Kosmogonia*, *Jutrznia*, *I Symfonia* – utrwaliły jego wizerunek jako wybitnego muzycznego dramaturga. W 1972 r. rozpoczął karierę dyrygencką, prowadząc przede wszystkim własne dzieła, ale również swoich ulubionych kompozytorów, i współpracując w następnych dekadach z najbardziej cenionymi orkiestrami świata.

Od lat 70. w twórczości Kompozytora zaznaczał się zwrot stylistyczny w kierunku syntezy doświadczeń awangardowych z tradycją. W kolejnych latach powstawały dzieła będące realizacją prestiżowych zamówień, m.in. *Raj utracony* dla opery w Chicago, *Czarna maska* dla Festiwalu w Salzburgu, *Król Ubu* dla opery w Monachium, *III Symfonia* dla Filharmoników Monachijskich, *IV Symfonia* na zamówienie rządu francuskiego z okazji dwusetlecia Rewolucji Francuskiej, *V Symfonia „Koreańska”* poświęcona „słuchaczom Dalekiego Wschodu”, *Siedem bram Jerozolimy* dla uczczenia 3 tys. lat Jerozolimy, *Dies Illa* z okazji 100. rocznicy wybuchu I wojny światowej oraz utwory pisane z myślą o zaprzyjaźnionych artystach – *I Koncert skrzypcowy* dla Isaaca Sterna, *II Koncert wiolonczelowy* dla Mścisława Rostropowicza, *Koncert fletowy* dla Jean-Pierre'a Rampala, *II Koncert skrzypcowy „Metamorfozy”* dla Anne-Sophie Mutter.

Istotną rolę w twórczości Kompozytora odegrały utwory wskazujące na silny związek z historią Polski, jej etosem religijnym i narodowym, czego przykładem są: *Polskie Requiem* – jedno z najważniejszych i najdłużej pisanych dzieł (1980 - 2005), *Credo*, *Missa brevis* czy cykl *Powiało na mnie morze snów... Pieśni zadumy i nostalgii*, skomponowany do słów polskich poetów z okazji 200-lecia urodzin Chopina.

Twórczość ostatnich dwóch dekad to także utwory kameralne oraz symfonia będąca wyrazem zachwytu nad pięknem natury – VIII Symfonia *Pieśni Przemijania*, VI Symfonia *Pieśni chińskie*. Ponad 60-letnia droga twórcza Krzysztofa Pendereckiego zamknęła się imponującą liczbą ponad 160 kompozycji.

Krzysztof Penderecki był doktorem honoris causa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (1987), Uniwersytetu Warszawskiego (1993), Akademii Muzycznej w Krakowie (1994), Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (1994), Uniwersytetu Jagiellońskiego (1998), Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (2008), Uniwersytetu Zielonogórskiego (2014), Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (2016) oraz wielu uczelni na całym świecie, m.in. Georgetown University w Waszyngtonie (1984), Uniwersytetu Autonomicznego w Madrycie (1987), Uniwersytetu w Glasgow (1995), Duquesne University w Pittsburghu (1999), Yale University w New Haven (2003), Uniwersytetu Stradińskiego w Rydze (2005), Indiana University w Bloomington (2017), a także członkiem honorowym wielu akademii artystycznych i naukowych (Royal Academy of Music w Londynie, American Academy of Arts and Letters, Gesellschaft der Musikfreunde Wien, Félix Mendelssohn Bartholdy Stiftung w Paryżu/Lipsku, Academy for Performing Arts w Hongkongu, Academia Argentina de Música, Akademii Muzycznej w Rydze, Państwowego Konserwatorium im. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu, Konserwatorium im. Piotra Czajkowskiego w Moskwie, Państwowego Konserwatorium im. Komitasa w Erywanii). Był również członkiem jury licznych międzynarodowych konkursów, w tym Międzynarodowego Konkursu Muzycznego im. Karola Szymanowskiego

w Katowicach, Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego im. Henryka Wieniawskiego w Poznaniu.

W 2005 r. został uhonorowany Orderem Orła Białego – najwyższym polskim odznaczeniem. Otrzymał wiele prestiżowych nagród i wyróżnień, m.in. pięciokrotnie był laureatem nagrody Grammy (1987, 1998 – podwójnie, 2000, 2016). Otrzymał Nagrodę Księcia Asturii, Order Białej Róży Finlandii i Order Lwa Finlandii, Medal Krzyża – Grand Croix de L'Ordre „Pro Merito Melitensi” Suwerennego Zakonu Maltańskiego (Rzym), tytuł Komandora Orderu Trzech Gwiazd (Łotwa), tytuł Best Living Composer na Midem Classique w Cannes. Był członkiem Musikverein w Wiedniu i Grazu. Został uhonorowany Orderem Zasługi Wielkiego Księstwa Luksemburga, Orderem Honorowym Prezydenta Republiki Armenii oraz Medalem Prezydenta Republiki Armenii. Spośród niemal 170 medali i odznaczeń na całym świecie wymienić można również otrzymany w 1990 r. Wielki Krzyż Zasługi Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec oraz Wielki Krzyż Zasługi z Gwiazdą Republiki Federalnej Niemiec (2018).

Wiele ważnych wydarzeń muzycznych w Krakowie odbywało się pod patronatem samego Kompozytora i przy jego czynnym zaangażowaniu w przygotowanie i realizację. Po przyznaniu przez UNESCO Krakowowi tytułu „Europejskiej Stolicy Kultury”, w ramach Festiwalu Kraków 2000, na zaproszenie Elżbiety i Krzysztofa Pendereckich przyjechali do Krakowa najwybitniejsi muzycy z całego świata. W 2013 r. Krzysztof Penderecki otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. Był też laureatem srebrnego medalu „Cracoviae Merenti” – odznaczenia przyznawanego osobom i instytucjom najbardziej zasłużonym dla Krakowa. Krzysztof Penderecki otrzymał również tytuły honorowego obywatela wielu innych miast w Polsce i na całym świecie. Był gościem honorowym krakowskich festiwali: Sacrum Profanum, Festiwalu Muzyki Filmowej w Krakowie oraz festiwalu muzyki dawnej Misteria Paschalia. W 2018 r. z okazji 85. urodzin Kompozytora prezydent Krakowa Jacek Majchrowski uroczystie nadał Sali Audytoryjnej Centrum Kongresowego ICE Kraków imię Krzysztofa Pendereckiego.

W Lusławicach, gdzie mieszkał, otworzył Europejskie Centrum Muzyki – międzynarodowy kampus przeznaczony dla młodych artystów. Misją tej instytucji kultury jest rozwijanie talentów muzycznych najzdolniejszych młodych instrumentalistów, wokalistów oraz dyrygentów z całego świata; prowadzone są tu kursy mistrzowskie.

Krzysztof Penderecki zmarł 29 marca 2020 r. w Krakowie. Po śmierci Mistrza przesłano wiele listów kondolencyjnych z całego świata, a w Krakowie przygotowano księgę kondolencyjną, która ze względu na restrykcyjne ograniczenia pandemiczne, była dostępna internetowo. Z wpisami można zapoznać się [tutaj](#).